

Sygn. akt I PK 281/04

POSTANOWIENIE

Dnia 21 kwietnia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z powództwa P.K.
przeciwko Urzędowi Miasta C.
o odszkodowanie z tytułu rozwiązania umowy o pracę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 kwietnia 2005 r.,
kasacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w C.
z dnia 26 maja 2004 r., sygn. akt IV Pa .../04,

odmawia przyjęcia kasacji do rozpoznania.

Uzasadnienie.

Sąd Rejonowy w C. – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 2 lutego 2004 r., VII P .../03, oddalił powództwo P.K. przeciwko Urzędowi Miasta C. w sprawie o odszkodowanie z tytułu rozwiązania umowy o pracę.

Sąd Okręgowy w C. – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 26 maja 2004 r., IV Pa .../04, oddalił apelację powoda od powyższego wyroku Sądu Rejonowego.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód zaskarżając wyrok ten w całości. Kasację oparto na podstawach: 1) naruszenia prawa materialnego przez oczywiste naruszenie art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 65 k.c., polegające na naruszeniu zasady swobody umów, a także oczywiste naruszenie art. 30 § 4 i art.

45 § 1 k.p., przez bezzasadne uznanie, że przyczyna podana w wypowiedzeniu istniała w chwili wypowiedzenia umowy o pracę; 2) naruszenia przepisów prawa procesowego przez oczywiste naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., polegające na sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału.

Wniosek o rozpoznanie kasacji skarżący uzasadnił tym, że orzeczenia – wyroki Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego oczywiście naruszają prawo przez:

1) błędną wykładnię treści oświadczenia woli w postaci zmiany umowy o pracę z dnia 2 stycznia 2003 r. poprzez przyjęcie, że powód będąc pracownikiem Wydziału Organizacyjnego w Urzędzie Miasta pełnił równocześnie funkcję zastępcy naczelnika nieistniejącego Wydziału Organizacji i Nadzoru; przy dokonaniu wykładni zmiany umowy o pracę sądy obu instancji nie wzięły, według skarżącego, pod uwagę właściwej treści oświadczenia, pominęły stanowiska stron w tej mierze, nie uwzględniły interesów obu stron, a jedynie pozwanego, nie uwzględniły różnorodności sformułowań używanych w określaniu stanowisk pracy, a także nie badały, jaki był zgodny zamiar i cel umowy – co stanowi naruszenie art. 65 k.c. w związku z art. 30 § 4 k.p. i stanowi uzasadnioną podstawę kasacji;

2) błędną wykładnię treści wypowiedzenia umowy o pracę w związku z art. 65 k.p. w zakresie treści wypowiedzenia umowy przez przyjęcie, że „Sąd nie jest związany podstawą prawną wypowiedzenia wskazaną przez pracodawcę, albowiem żaden przepis prawa nie wymaga, aby pracodawca wskazał w wypowiedzeniu jego podstawy prawnej”; według skarżącego uzewnętrznione oświadczenie woli pracodawcy, który określa podstawę prawną wypowiedzenia z własnej woli, wskazując, że podstawą wypowiedzenia jest art. 10 ust. 1 w związku z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, tj. wskazuje jednoznacznie, że podstawą wypowiedzenia jest reorganizacja połączona z redukcją zatrudnienia, jest istotną częścią oświadczenia woli i nie może być przez sąd pomijane jako niewymagane przez przepisy, skoro jest i stanowi o intencji pracodawcy, motywach jego działania oraz stanowi istotną okoliczność podnoszoną przez pozwanego – co stanowi naruszenie art. 65 k.c. w związku z art. 30 § 4 k.p. i stanowi uzasadnioną podstawę kasacji;

3) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału

poprzez:

- a) przyjęcie, że z treści zarządzenia prezydenta miasta w sprawie nowego regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta C. wynika, że doszło do połączenia Wydziałów Organizacji i Nadzoru z Administracyjno - Gospodarczym i utworzenia jednego Wydziału Organizacyjnego;
- b) pominięcie dowodu w postaci zeznań A. P. na rozprawie w dniu 2 grudnia 2003 r., która stwierdziła, że: „obecnie p. J. O. wykonuje obowiązki, które uprzednio były wykonywane przez powoda”;
- c) błędne ustalenie zakresu wykonywanych czynności przez powoda po 1 stycznia 2003 r. – powód wykonywał bowiem te same czynności, które należały do obowiązków zastępcy naczelnika Wydziału Organizacyjnego;
- d) błędne ustalenie treści zakresów czynności powoda i J. O. prowadzące do wniosku, że „nie można mówić o prostym przekształceniu stanowiska zastępcy naczelnika Wydziału Organizacji i Nadzoru w stanowisko zastępcy naczelnika Wydziału Organizacyjnego” – co stanowi naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. i uzasadnioną podstawę kasacji;
- 4) przyjęcie, że przyczyna wskazana w wypowiedzeniu ma charakter rzeczywisty; pozwany bowiem w wypowiedzeniu wskazał, że „przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę jest wprowadzenie z dniem 1 stycznia 2003 r. nowego regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta C. łączącego Wydział Organizacji i Nadzoru z Wydziałem Administracyjno-Gospodarczym. W wyniku tego zostało zlikwidowane stanowisko zastępcy naczelnika Wydziału Organizacji i Nadzoru”; według skarżącego przyczyna w postaci połączenia dwóch wydziałów nigdy nie zaistniała, stąd też błędne jest twierdzenie, że nastąpiła likwidacja stanowiska pracy powoda – co stanowi naruszenie art. 30 § 4 k.p.

Powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego oraz wydanego w tej sprawie wyroku Sądu Rejonowego w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznanie kasacji, będącej środkiem odwoławczym sytuującym się poza wymaganym przepisami art. 45 ust. 1 i art. 176 Konstytucji modelem postępowania dwuinstancyjnego, następuje tylko z przyczyn wykraczających ponad toczący się

między stronami spór prywatnoprawny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002 nr 2, poz. 22 lub postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2001 r., V CKN 176/01, niepublikowane). Publicznoprawny charakter kasacji implikuje jej podstawowy cel, polegający na zapewnieniu jednolitości wykładni oraz na wkładzie w rozwój prawa i orzecznictwa sądowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147). W związku z tym Sąd Najwyższy przed rozpoznaniem sprawy dokonuje, zgodnie z art. 393 k.p.c., wstępnego badania kasacji i może odmówić przyjęcia jej do rozpoznania, jeżeli w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne, nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a ponadto gdy kasacja jest oczywiście bezzasadna (art. 393 § 1 k.p.c.); nie może natomiast odmówić przyjęcia kasacji do rozpoznania tylko wówczas, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza prawo albo gdy zachodzi nieważność postępowania (art. 393 § 2 k.p.c.).

Jako okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji w niniejszej sprawie powód wskazał, że wyroki Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego oczywiście naruszają prawo, przy czym naruszenie zostało odniesione do przepisów wskazanych w podstawach kasacji: art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 65 k.c., art. 30 § 4 i art. 45 § 1 k.p. oraz art. 233 § 1 k.p.c. W ocenie Sądu Najwyższego przesłanka oczywistego naruszenia prawa w rozpoznawanej sprawie nie istnieje, a innych przesłanek skarżący nie konstruuje.

Oczywiste naruszenie prawa miałoby miejsce wówczas, gdyby błąd w interpretacji lub stosowaniu określonego przepisu nie budził wątpliwości, był widoczny na pierwszy rzut oka, bez głębszej analizy wchodzących w grę przepisów. Z taką sytuacją nie mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie.

Oczywistość naruszenia prawa w rozumieniu art. 393 § 2 k.p.c. powinna być rozumiana jako widoczna bez pogłębionej analizy sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie pojętymi regułami interpretacji (por. postanowienie z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002, nr 20, poz. 494); oczywiste naruszenie prawa przez zaskarżony wyrok jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy jest ono z góry widoczne dla każdego

prawnika, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej (por. orzeczenie z dnia 8 czerwca 1934 r., C III 76/34, Zb. Urz. 1935, poz. 15); gdy jest zupełnie pewne i nie może ulegać żadnej wątpliwości (por. orzeczenie z dnia 25 września 1934 r., C II 1532/34, Zb. Urz. 1935, poz. 98); gdy jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963, nr 11, poz. 286). Istnienia takich okoliczności skarżący w kasacji nie wykazał.

Należy zwrócić uwagę, iż Sąd Najwyższy jest sądem prawa. Nie jest ani powołany, ani uprawniony do samodzielnej oceny materiału dowodowego w celu dokonania własnych ustaleń faktycznych, odmiennych od poczynionych przez Sąd drugiej instancji. Ustalenia stanowiące faktyczną podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym kasacją wyroku podlegają wprowadzie kontroli Sądu Najwyższego, ale tylko poprzez ocenę zasadności prawidłowo sformułowanego zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego, dotyczących prowadzenia postępowania dowodowego, dokonywania ustaleń faktycznych i oceny zebranego materiału. Sąd Najwyższy nie jest też powołany do rozstrzygania kwestii szczegółowych, podlegających ocenie w dwuinstancyjnym postępowaniu sądowym przez sądy dokonujące ustaleń faktycznych w oparciu o swobodną ocenę zebranych dowodów. Sposób oceny przez Sąd Rejonowy i Sąd Okręgowy w C. zebranych w sprawie dowodów nie nasuwa zastrzeżeń, które można byłoby potraktować w kategoriach oczywistego naruszenia prawa procesowego. Oczywiste naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. jako przesłanka kasacji może wystąpić zupełnie wyjątkowo, wówczas gdy brak wszechstronnej oceny zebranego materiału albo naruszenie reguł swobodnej oceny dowodów są widoczne bez dokonania przez Sąd Najwyższy szczegółowej analizy zgromadzonych i poddanych ocenie dowodów. Z taką sytuacją nie mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie.

Kwestionowany wyrok nie narusza również prawa materialnego (art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 65 k.c. i art. 45 § 1 k.p.) w sposób oczywisty. Przedmiotem rozpoznawanej sprawy była kwestia zasadności dokonanego powodowi jako pracownikowi Urzędu Miasta C. wypowiedzenia umowy o pracę. Podniesione przez skarżącego, w ramach przedstawienia okoliczności uzasadniających rozpoznanie kasacji, zarzuty oczywistego naruszenia art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 65 k.c. i

art. 45 § 1 k.p. i ich uzasadnienie sprowadzają się w istocie do kwestionowania sędziowskiej oceny materiału dowodowego, co w konsekwencji nie uzasadnia rozpoznania kasacji. Oczywiście naruszenie prawa występuje wówczas, gdy w motywach zaskarżonego orzeczenia dostrzega się wyraźny błąd w wykładni prawa lub jego zastosowaniu w odniesieniu do ustalonego stanu faktycznego, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Nie można natomiast powoływać się na oczywiste naruszenie prawa materialnego w sytuacji, gdy skarżący opiera zarzut tej treści jedynie na odmiennej - niż to uczynił Sąd - ocenie dowodów.

W sprawie tej nie występują również okoliczności, które z urzędu uzasadniałyby zmianę albo uchylenie zaskarżonego wyroku, mimo niewykazania przez skarżącego istnienia przesłanek kasacji wskazanych w art. 393 § 1 pkt 1 i 2 *a contrario* oraz w § 2 k.p.c., ponieważ w sprawie nie zachodzi nieważność postępowania. Kasacja wniesiona przez powoda nie zasługiwała w takiej sytuacji na przyjęcie jej do rozpoznania.

Skoro w rozpoznawanej sprawie istnieją pozytywne przesłanki odmowy przyjęcia kasacji do rozpoznania (art. 393 § 1 k.p.c.), a zarazem nie występują negatywne przesłanki dokonania tej czynności (art. 393 § 2 k.p.c.), Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393⁷ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.